

o prilagođivanju grčkih i latinskih naglasaka hrvatskim (pravila I. i II. a, b, c, d). U drugoj bi točki trebalo dati prednost pravilima iznesenim pod a) i pod b), pravilom pod c) koristiti se rjeđe, a pravilom pod d) samo u izuzetnim slučajevima.

PITANJA I ODGOVORI

O PISANJU IMENA JEDNE OSNOVNE ŠKOLE

Svojedobno je uredništvo Jezika primilo dopis jedne osnovne škole u kojem mole za savjet kako treba pisati ime njihove radne organizacije jer, kažu, uskoro donose svoj statut, pa bi željeli da u tom dokumentu bude točno napisano ime škole. U dopisu stoji da se njihovi nastavnici kolebaju između četiriju mogućnosti:

Osnovna škola »Narodni heroji« + (ime mjesta)

Osnovna škola »Narodnih heroja«

Osnovna škola Narodnih heroja

Osnovna škola narodnih heroja.

Vjerujući da bi naš odgovor mogao biti zanimljiv i drugim školama, obrazložiti ćemo ga.

U pravopisnim se priručnicima nalazio i nalazi se propis da se kod složenih imena velikim početnim slovom piše prva riječ ime-

na neke radne organizacije, tvornice, poduzeća, ustanove, društva i javnih skupova (npr. kongresa i konferencija), a od ostalih riječi tih imena samo one koje su same po sebi vlastito ime. Uz takvu se pravopisnu odredbu nalaze obično ilustrativni primjeri kao *Tvornica računskih strojeva*, *Tvornica obuće »Kraš«*, *Gimnazija Antuna Gustava Matoša* i slično. Vjerujem da se u pisanju navedenih primjera nitko ne bi prevario.

Polazeći, dakle, od te spoznaje, možemo poći korak dalje te zamijeniti riječi »gimnazija« ili »tvornica obuće« s »osnovna škola« i napisati: *Osnovna škola Antuna Gustava Matoša* ili *Osnovna škola »Antun Gustav Matoš«*. Ako učinimo još jedan korak i sve što smo rekli primijenimo na ime škole koja želi čuvati spomen na naše narodne heroje, onda možemo zaključiti da je ispravno pisati npr.: *Osnovna škola narodnih heroja, Zagreb* ili *Osnovna škola »Narodni heroji«, Zagreb.*

Milan Moguš

OSVRTI

OBLICI GLAGOLA bdjěti

Prije nego što nastavite čitati ovaj članak, odgovorite sami sebi kakav je prezent toga glagola.

Kad bismo o tome napravili anketu među govornicima hrvatskoga književnog jezika, sigurno bi velika većina odgovorila:

bdjěm, bdjěš, bdjě,
bdjěmo, bdjěte, bdjě.

Međutim priručnici ili donose samo
bdim, bdiš, bdi,
bdimo, bdite, bde

ili uz njih dopuštaju, katkada i nevoljko, *bdijem, bdijesh...* Tako T. Maretić u Jezič-

nom savjetniku kaže da bdjeti ima prezent bdim ..., a bdijem da je provincijalizam. Veliki novosadski pravopis ima samo bdim ..., mali (školski) dopušta i bdijem, a tako i Maretić i BHŽ u svojim gramatikama i Jezični savjetnik S. Pavešića i suradnika. Rječnici dviju Matica imaju bdjeti, bdim, a bdijem je u zagradi. Prikaz je Matičinih rječnika toliko zanimljiviji što se u građi našlo osam potvrda za bdijem, a pet za bdim pa je to obrađivače trebalo potaći da potanje istraže ili bar malo više razmisle o prikazu tih oblika, pogotovu što se među potvrdama za bdijem našla i jedna od urednika rječnika. A kad se skupljaju potvrde, onda se vidi da bdijem izrazito prevladava, a da je bdim iznimno i da većinom za taj oblik postoje posebni razlozi.

Prema tome možemo sa sigurnošću reći ne samo da nisu u pravu oni priručnici koji donose samo bdim... ni oni što uz njih samo dopuštaju bdijem, nego da norma nije dobro opisana ni kad se oboji oblici ravnopravno navode jer oni ravnopravni nisu. Sadašnja je upotrebnna norma ovakva:

bdijem, bdijēš... standardni su, stilski neutralni oblici, a bdim, bdīš... stilski su obilježeni, starinski. O ostalim oblicima nećemo

ovdje raspravljati jer se prema prezentu i glagolskoj vrsti zna kakvi trebaju biti.

I time bismo ovaj članak mogli završiti, ali bit će, mislim, dobro ako kažem kako se moglo dogoditi da se naši priručnici ovako kolebaju, odnosno je li zaista opravdano da prihvatimo upotrebnu normu jer se kodifikacijska ne mora uvijek povoditi za praksom, nego može, a često i mora na nju utjecati.

Glagol bdjeti imao je nekada poluglas između b i d (bđđeti) te je išao u istu skupinu kao i glagol vidjeti (viděti), stoga je i imao prezent kao vidjeti. Gubljenjem poluglasa postao je sličan glagolima smjeti, do-spjeti, pro-htjeti pa je počeo dobivati oblike kao i ti glagoli. Prvi su takvi oblici zabilježeni u 16. stoljeću i od tada su se sve više širili tako da danas u hrvatskom književnom jeziku izrazito prevladavaju. Budući da uz to gramatički razlozi govore u prilog bdijem, jer je danas bdjeti sličnije glagolu smjeti nego glagolu vidjeti, da nema semantičkih razloga koji bi govorili protiv novijih oblika, da kodifikacijska norma nije jedinstvena, da oblici (oni) *bde*, *bdeći* nemaju uvjeta da budu općenito prihvaćeni, sve to govori da je potrebno jednoznačno kodificirati upotrebnu normu.

Stjepan Babić

Z A P A Ž E N O

O NOVOJ RUBRICI

JEZIK je znanstveno-stručni časopis i to će ostati jer ne samo da svi članci koje objavljuje moraju biti zasnovani na lingvističkoj znanosti i s rješenjima u skladu s današnjim znanstvenim postignućima, nego i zato što Jezik glavninu potrebnih novčanih sredstava dobiva od Samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad (SIZ VII) pa mora donositi i sasvim znanstvene članke. Znanstvenih se članaka uvijek nade, ali u posljednje vrijeme Jezik nema dovoljno ma-

njih, praktičnijih, popularnijih, bez kojih ne smije biti. Upravo stoga otvaramo novu rubriku pod naslovom ZAPAŽENO. Da bi suradnici znali kako za nju valja pisati, a čitatelji što će u njoj naći, potrebno je o njoj reći nekoliko riječi.

Prvo, potrebno je da ti članci imaju sasvim konkretan povod koji u članku treba jasno i precizno naznačiti. Djelovanje časopisa za kulturu književnoga jezika ne može biti uspješno ako su svi članci pisani tako da se nikoga ne tiču. Malo-pomalo takav časopis postaje manje zanimljiv, gubi čita-